

bon, ~~tant~~ ~~no~~ semblava més jove, tenia es labells ³⁴¹ ³⁶ ~~328~~
 rosats i es ulls blaus, una mirada tímida, un somriure
 suau i ben i parlava poc i mai no criolava. Hi
 quan t'agarrava una de les minyones de la
 mina, que s'havia enamorat d'ell i es desamparava
 perquè el pobre minyó, molt tímida i correcte, - co-
 rectissí que tal vegada era conseqüència de la tímides-
 ta - no en feia cabal.

Entre la castellana i el minor imprecitgat, ~~el~~
~~XVIII XVIII XIX XXIII XXXVII II XXVI, XVII, XXI III etc etc~~
molt més jove que ella, esclatava cada dia
cens del més frenetic i trepidant dels gènere amorós: crit,
~~XXXXXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX de XXXXX III jura i plors his-~~
tèrics, organopades i murgades de pata en gel. I li les
happiness pogut veure Proper Miermeie i Henri de Mon-
therlant, descobridors d'una Sympya ~~etc~~ estrofolaria
i abmeda - cal llegir Carmen i La petite infante
de Castille per a convenir-se del pot renderi d'
aquells dos temps - que ha embabiat a tots apau-
lers balans, que no ten pas!

Et contarea que na dia, a la mina i de-
vant de tot hom, la castellana s'aixecà des faldells en-
tregant el lletge als nins i li criolans, en follida
per la luxuria:

Agnell dia l'alderull, amenizat amb prau

Castellano de mols molt petit,

342 37 ~~342~~
rialles i tendentissim de plat, son més gran que
mai.

Pery talas, amb un somriure de resignació, comenta-
va:

- La comida es indubtablement mala, pero el des-
cans, en canvi, resulta muy divertido.

El pobre mirmó, ardent d'haver inspirat una
passió tan violenta, ~~se~~ se't planyia:

- Si hagués sabut el que m'esperava no hauria
pas sol·licitat la plaga de miure, a fi de ser tota-
ria més tranquil a la tina de foc.

I tu li aconsellaves:

- ~~Com~~ Com que es veu que la cosa no té
remei i a aquesta pobre dona li ha agafat molt mal,
crec que el millor que podrien fer es anar-
hi a dormir d'una vegada.

Ti he recordat tot això més que per't pintoresc de
l'episodi per a fer-te veure un dels teus defectes: dir
sempre que hi a tot el que es demanen, talment
com fan els polítics sapadors. amb la diferencia que els
polítics s'obliuen hi per costum, perquè l'ofici s'ho porta
i oblidan facilment ^{el} que es han demanat i tu no
ho oblidas. I alguna vegada, per a evitar que et fessin
quedar malament, valdria més oblidar-los. Algun defecte
t'has tingut ~~el~~ sempre i acris encara el
teus. ~~algunes~~ algunes de les teves ~~recomanacions~~ ^{recomanacions} en terres
de l'ecili - recorda't del monsenyor Joly ~~el~~ d'

343

Ax-les-Thermes - haurien estat tan catàstrofi - ~~38~~ ~~341~~
ques com les dos cinemes improvisats en terres d'arso-
fò.

T'he recordat aquest episodi, intermedi comie en el
drama de la guerra, perquè un dels ~~dos~~ cinemes, ja di-
gué un dia, en saber que es passarien tres o quatre
a la retaguarda:

- i tu hi sabràs greu, ~~perquè~~ ~~hi~~ ~~hi~~ ~~hi~~ tindrà capitecilo, que
les meves germanes el vagin a veure?

- Quantes en tindrà?

- Dues, tan sol.

- I què volen? ~~Per~~ (ar alguna cosa deuen voler.

- L'única a la fàbrica no hi ha feina i deuen
treballar s'abornixen.

- ~~Per~~ ho veig per la manera d'excitar-les.

- I a més a més, a casa són pobres i mancant el ~~dià~~
diària...

- Això es més trist. I què volen les ~~dues~~ altres germanes?

Que jo posi en marxa la fàbrica? Ja poden pensar
que això m'és impossible. I em dol que m'ho sigui.

- Ho; no tinc. Ho volen res d'això, és clar. Volerien en-
trar a treballar a casa de vós.

- A casa meua? - fies, molt estranyet - a treballar com
de qui?

- De minyones.

- Que us heu begut d'entusiasme? i que us ho veieu
que ja en tindríem una i no s'hauríem de tenir

l - et timid, victime com adonis de la furie am-
rose -

perquè ara, a mitj de la guerra, fem la recruta-
ció i la revolució no pot minyones? Tu sap molt fren,
però et que em demanen es impossible. hi ara ni en
temps normal no tinc casa per a ~~XXX XXXXX~~ de tres
minyones de servei. hi les necessitem ni les podem
mantenir.

Quan arribares a Caldes, les minyones no eren
tres: eren, amb la que ja tenien i no havien co-
municat perquè no havien on anar, quatre. A mitj de
les ~~XXX~~ germanes s'et diguem-ne minier, una vella que et
doctr Figol, ~~XXX XXXXX~~, que, recomanant per tu - sempre
les recomanacions i et hi a les recomanacions! - havia
obtingut et nomenament de metge hidistole de Caldes de
Montmí. (aquell doct Figol ~~XXXX~~ - tommeu fas, portis, i
humilitat de servei, a finals excessius que no venien a tomb -
que se't presenten com un gran catalanista, com un gran
republicà; que durant la guerra joia ~~la~~ civilitament la
carta d'un comunisme prou intel·lectual, i que
després, en causa la República amb la fi de la guerra,
resulta falangista)

La mare i la mare, perquè eren germanes d'
un soldat de Caldes, acceptaren les dues minyones. I per
Hàstima acceptaren la vella recomanada de l'inde-
fable doct Figol perquè un fill seu s'havia a-
bandonat a la fonda s'et pobre, et' on la tenien

7. mirada baixa, molt fada, que volia, acompanyada
del truenque potis. inspiree l'oufianta i no ho acompanya
per què hi havia en ell de dux i de burleta;

perquè in lui debia mult diners: nu podia rapar-
ta. T

~~##~~ Tinha quatro ferventes quando no dia havia risos e
a megalha era um espectáculo que fazia chorar e fazia rir,
um drama grotesco ao qual da comédia e da tragedia passava
tordina.

I ara seguim endavant i anem per uns altres: ~~un altre~~:
 Llobera i Manuel, la representació de La Bisbal a la
 taula Comissaria. ~~La Bisbal~~ Dos vells i mutis. Mutis no per
 la velleïtat: per la guerra, que es havia malgastat fort.
 Los col·locar per la pendent de l'abscissura.

Es recordar, veritat? Molt, car així és tu que has
~~HA~~ ajudarà a recordar-los al p que és. ~~Que~~ veient les
 coses que hem viscut, les més reals, tot ~~les~~ ~~mentre~~ ~~XXXXXX~~
 malgrat que així no ho sembli és que no han sabut veure
 i per tan no saben recordar, ~~en~~ les més difícilment re-
 cordables ~~per~~ per la vida d'intermitència i fantasmagoria
 que es hi dona al passat. Recordar és més difícil que
 imaginar.

precisament

Primera ^{precisamente} son Harris Lobner, que, por cell. ~~habilitados~~

~~HHHHH~~, "havian recomanat els bisbaters coneguts a Her-
tallan: "Els nostres col·legis, molt dignes, molt bona reputació... pe-
ro ja no es jove i el ped el venci, i ho podrien apre-
gar-lo al servei de la vostra comunitat?"

Es premiers temps tot havia anat ^{la} Narcís Lloberes
no et servia de gran cosa en aquella Comissió que,
val a dir-ho, mai no tingué una gran eficàcia
i de la qual les Columnes catalanes haurien

I la era més destabulada i absurda d'aquest món,

II la ingenuïtat i

347 ⁴² ~~345~~

~~that~~ ^{these} inants have, & he has extra pots some noted re figure.

Malgrat les bones paraules i la bona voluntat dels caps
militars superiors teny la sensació d'ineficacitat - i per
tan de fracàs - persistent.

Sí, Lloberes fou el primer temps un soldat disciplinat i
 correcte. Com tu, però, malgrat el teu gran, no et creies
 amb dret - ni en sabies - de tractar amb rigidesa mili-
 tar uns homes que, si les circumstàncies n'havien fet sol-
 dats, no deixaven de ser més o menys periodistes i es
 tractaves amb franquesa amical, ~~XXXXXX~~, ~~per no XXXXX~~
~~XXXXXX~~ però sempre amb correcció, Lloberes, que no
 tenia febre sentiri ni sabia distingir massa, ^{de} jo que cre-
 re que ~~no~~ podia correspondre a la franquesa amb la
 galteria. ~~XXXX XXXX XXXX~~ Tal vegada es digné, que es el
 que ^{el} Lloberes es que no saben distingir:

- Le commandant es un infelice i en forain et que col-
liem.

ho et concisio. ho era pro intel-ligent per a conciser-te i s'errava de unig a unig. ho sabia que si sempre ho tractar correctament a tot hom, es de baix i es de dalt, mai no ho tractar incorrectament en es de baix ni en es de dalt.

Don dia el padre Lobos, veient que tot li era

del "tirar al fust", del "no ve d'una pan",
de "la puentis es passer l'estona sense fer el
primu"

—
○ - era, com tant altres, malauradament, l'
home d'una ~~única~~ única dimensió -

1 per gratuita, desatolada i prolixa.

2. Comitei fou obra de la Societat d'Actors o del
Sindicat d'actors. El fet era que no tenia pens ni
cap)

3 i que, quan haurien estat més necessaries, ningú
no recorda.

349
ma, de la patiotie, que no vol dir patioter, i ~~what~~,
que no vol dir mitinesse. ~~what i what i what i what i what~~
~~what i what i what i what i what i what i what i what~~
Teatre ~~no es~~ ~~no es~~ ~~no es~~ de la guerra a la tropedia;
teatre insurgent i combatiu i abraçador. Quatre o cinc
del "Pitarra" d'El Lluís de Tall, Es regadors i Les enres
del mar, del Guimerà de Terra Baixa, Huix i cel i La les
ta del blat, de l'Ignasi Iglesias d'El en del poble, La
parla ~~XXXX~~ i La lerta dels seus, del Caldeir de El at,
calde de Zalamea i La nieta de Fomey aries, del Lope
de Fuentesovejuna i Paribaney; ~~what i what i what i what i what~~
~~what i what i what i what i what i what i what i what~~ del Coriolà,
de La humania; del Shakspere de Juli Cesar i
Coriolà; del Molière de L'avar; del Goethe d'El guenat
del Schiller ~~what i what i what i what i what~~ d'El bandolers, del Klein d'El príncep d'Homburg, del
Hauptmann d'El Tixitoy; del Romain Rolland d'El
Hopp, del Strindberg d'El paria, del Gorki d'El fill
del sol, de tant i tant altres.

En lloc d'aquest teatre digne i bell, el comitè
de Barcelona, que el doctor Benavent nomenava Comi-
tè dels pegots, no encara completistes. (completistes que
cantaven cançons d'una obscenitat estúpida i in-
xien a l'exercicis si no totalment nien poc se'n
mancom. D'allí es del comitè de pegots en
deien Teatre de guerra. ~~what i what i what i what i what~~
pegots no podien haver trobat res ~~what i what i what i what i what~~
milla per a la bona moral del soldat, del pobre
home ~~what~~ orient de dona per la guerra i que, de

et d'ample reportage, que nous

de John Gay de L'opéra des misérables (1):

(1) Il s'agit du "The Beggar's Opera" de John Gay, qui a été traduit en catalan, car le titre anglais est The Beggar's Opera et beggar en anglais veut dire misérable.

350 45 ~~348~~
cop i volta, en lloc de la guerra trobar el bordel.

L'espectacle, el de l'escenari i el de la sala, era Martí-
rís. i vergonyós. (La nit triada tan inoportunament per l'es-
pectre, una de les espletistes es deia Esperanza Pineda. Si la
bona senyora encara viu, ~~hi~~ podia dir si mentira.)

El soldat, es homes sense dona, veient aquells dones
semit nus a l'escenari cridaven enfollits per la luxúria.
(Cridaven i tots l'afonia podia fer-los callar. Arome-
ren com ~~havia~~ es excorç i els brams en l'època del zel.
amb es ulls tremant de lascívia, ja provaven sempre
tallament com si, empujats per una força irresistible,
volguessin assetjar l'escenari on les pobres dones a-
companyaven la cançoneta obscena amb una mimica
~~obscena~~ obscena.

L'espectacle que anys enrera hauria imaginat en
la terra novoh-la Venus i es barbars⁽¹⁾ no era més bell,
més brutal, més innoble que el que la realitat d'Es-
pània.

Estava amb llorers i farcia. No es era possible repri-
mir aquella manifestació d'entusiasme massa primi-
tiu. ~~Hi~~ no era possible, paristia-li indiferent. ~~Hi~~
~~hi~~ hi haguessin intervingut per dir
de posar un xic més d'orde i de correcció i alconten-
tant que no valia la pena de prendre's-los tan
a la valenta segurament hauria estat pitjor, car
no es haurien esentat. I segurament ~~hi~~ haurien
parlat dels drets de la democràcia. I segurament
haurien pentat, amb una gran amargor, que aquella
nit la democràcia s'havia desbotat.

(1) Venus i es barbars. Antoni López, editor. Barcelona 1930

d la ven espresso i la parenta teneasta su bruel

¶ (Casta un d'ells, tot, hauria reaccionat d'una altra manera: amb una mirada de híbrida cobdícia, amb un comentari obvi... furtiu, units pel nombre, que bestialitza i embruteix a l'home, viduen. I el crit es es superponia perquè no era el d'un tot, perquè es ~~faltava~~
~~XXX XX XXXXXXXX~~ despersonatitzava i es fonia en l'anonim rancat del cridar de tots.

- Qui es que ha crida? - preguntarien.

- Tot! - us tiran.

9 me as born die:

— *himpri*)

¶ pel simple fet de ser opinit i no l'altre,

357 ~~15~~ ~~20~~

Decidiren ~~anar~~ anar-~~en~~ en el teatre, que ~~era~~
aquella nit semblava un estoble. Donarien un tomb
pel poble, tal vegada ^{faria} una carrossa ~~xx~~ - hom diu,
mai no has rebut perquè, fer una carrossa, fer un
vermunt, i no diu fer un cafè - i després no n'ac-
riven a dormir.

Quan ja eren al carrer, veia Llobera, que era
al teatre i no havia vist sortir i et deia:

- Comisari, d' ~~xxxxxx~~ ^{aquí} ~~allà~~ una estona, vagi a la Comi-
taria. ~~xx~~ Que ~~xxxxxx~~ vinguin també el capità Heróclides
i el capità Garcia. És molt important que hi siguin
tots tres.

I sense esperar la resposta retornen apressada-
ment al teatre.

Se pregunten Heróclides:

- Què hi hem d'anar a fer a la Comissaria?

Responien, estompat de l'acís de Llobera:

- ho ho sé.

- Que passa alguna cosa?

- ho ho sé. Ja amb ho deuria dir Llobera.

~~xxxxxx~~ ~~xx~~ ^{deambulaven una estona} pel poble, carrer major, el pont, al-
tra vegada el carrer major, la plaça, el carrer Soler.
En el silenci de la nit sonava el corrent trèpig pen-
sat ~~xx~~ pels carrers solitaris. I sonaven les portes veng,
trencades de tan en tan pel alguna rieta bruta-
munga de ~~xxxxxx~~ Garcia

Deies, encara indignat i ple de fastig:

- això s'ha d'acabar.

Garcia, creient que es referia a l'entusiasme,

¿ que donava la sensació d'un poble desert, d'un
poble fet après pie a que hi passejessin les dos
militars d'ofici i un d'improvisat, car es soldats
eren al teatre i l'altre sent a dormir. Perquè,
- a quella nit el que criava en era Hercules: eres
tu - seguien passejant:

6. ho es que això que acabem de veure sigui im-
moral perquè escandalitzi la moral de la gent brava,
que per mitjà de pàncas que sigui, i us n'és més que
molt del que es diuen antibraves, té de fer a escanda-
litzar-se. Ho es

C. la tenia (Liber).

354 ~~49~~ ~~XXX~~

que comprenia que l'afogaiada Hoberil ja no te-
nia remei, veia com un esperitat.

Llober, amb una rialleta tímida:

- aquestes senyores volien ~~se~~ començar-hi i jo...
- molt bé, Llober, ~~perquè~~ - digueres en un tó no massa amable - tralitz per la seva fantàtica.

J, adreçant-se a les dones, afeegades:

- Es apraïm la visita. Seguiu, faci'n el favor.

Les dones ~~se~~ s'assien i, sentint-se més tranquil-
litzades - en entrar i veure la cara que feien no se'n
sentien gens - veien i parlaven amb coratges.

Llober havia anat a la cuina, - on no entra-
ves mai perquè a la Comissaria no l'utilitzaven
com tal cuina. - i en trobava amb unes tovall-
les, plats, coberts, ampolles de vi, copes, que posava, en fun-
cions de cambres, davant de cada un de vosaltres. Ser-
ves porta tancada, pernil, uns bistecs, ^{formatge,} ~~formatge~~ i pa, i pa.
Els borbolls i el borbolla era cada vegada més
tímida. Tu, cada vegada més indignat, et miraves fer
i pensar: aquest home & un carapruixut & un intrans-
igent. O ho hegut. (Car ja sabia que havia un xic massa)

J de bona gana li hauries llançat els plats al cap.

Ell, que era llest i comprenia - massa tard - que la fa-
ceta no et feia cap gracia, deia:

- J ara que el temps ja està serent, jo...
- Vostè, què?
- Li en ho permeten, em retiro.

(ridades):

- Ho. Vostè es queda. Les bones fer-hi bé's no fer-hi.

355 50 250

Vostè es queda per a, quan hagin trobat, sempre
aquestes senyores a la casa on dormen.

Les senyores, les mirava molt atonyades. Una d'elles
digué:

- Sempre que actuem al front dormim al teatre, però
hi anem intím després de la representació ja no hi podem
tenir fins d'enslamei.

Mirava irat a Lloberes i, desolat, a Monclús i Garcia.

Treuenques:

- Lento molt, senyores, no poder-los-hi ~~no~~ oferir més a
la Comissaria. Però tot ho solucionarem. Aquest hotel, que
es molt viu - i senyores Lloberes - es tardaria més.

opina en una de les dones, amb un to de veu de circum-
stancies dedicat al pobre bisbat que havia volgut fer
d'abast i ho havia fet amb tan poca lat.

- És un viatge molt simpàtic.

Tu, que en aquells instants no t'hi semblava gens, a-
denaves al viatge:

- Vagi a l'Hotel Morera i que preparin tres cam-
bres. O una cambra amb tres llits. L'important és que
aquestes senyores no s'hagin de quedar a dormir al
carre. Digui que hi va, no de port mena: de port de
la Catedral General.

- És que ... - objectava Lloberes.

- Què!

- Que l'Hotel Morera a aquestes hores estaria tancat.

- Traguí i ja veuria com obren.

Se'n anava Lloberes.

d que segurament us v'alegraven op well final del
guat on el fons v'alegraven - per a les que tenen l'afi-
ci de dormir acompanyades poder dormir sense com-
panyia es una altra lux, una mena de privilegi de
les obreres que treballen al HSB-

d pentanes que per form més que per timers - que
la no valien res -

358

Lobera tan HS no prepara una lora: que no les ~~53~~ 356
sin massa cura. / no adverti:

~~XXXXXX~~ - Li orden, poden tancar la porta de la cambra.

Hi acompanyaren les senyores i es acomodaren d'elles.

Lobera, ingenuament, s'estranyava:

- Ah, però vostres no es queden?

Vostres eren monxos, Garcia i tu. i vostres no n'ava-
ren a dormir als vostres llits de la Caserna General: als
vostres llits d'homes sense dorma. Que era el millor que

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXX~~ podien fer.

L'endemà, en llevar-te, cridava ~~la~~ ^{la} miina, que es
presentia bonicament i satisfet, esperant una resposta que ~~de~~
regraciaries ~~de~~ ^{de} ~~XXXXXX~~ de la nit passada.

~~XXXX XXXX~~ Tu, però, j'hi oblidaves:

- Va la Comissaria no hi vull tantes, ni vistes
ni res que tingui relació amb la ~~XXX~~ miina. De la
Comissaria los hi vull paper i la màquina d'es-
crure. Tant?

- Li, senyor - deia el miina, que ja ~~ja XXXXXXXXXX~~ ^{serven}
- ~~xi~~ devia pensar que no agraves les finances. - Però
- ~~XXXXXX~~ ^{xi} no en parlem més. Podem retirar-vos.

Quan arribava a la Comissaria - ja tard: ten
totes les ~~XXXX~~ deu - pregunteres:

- j' Lloberes!
- Lucara no ha vingut.
- Sónes que faunes vagi a llevar-lo. ~~XXXX XXXXXXXXXX~~

7. i et felicitariis per tempus

§ que no estareis per agradaments ni felicitacions,

¶ La faccisa de la nit passada no vull que es re-
peteixi. hi vull que mai & més fessis el simple
sense abans consultar-m'ho. La Comissaria no es una
taverna.

§ Com que Lloberies...

¶ La del de Lloberies no el tinc perquè organitzi es-
topons. §

§ Puritanisme? Ho, car mai no has estat, ~~mai~~
~~mai~~ ~~mai~~ ~~mai~~ ~~mai~~ ~~mai~~ quan eres tu qui responia
personalment de les teves faccises de joia, marxa puri-
tà. Doncs, qui? Respecte a l'uniforme? Tampoc,
car l'uniforme ho es respectable segons qui el po-
ta. Simplement: propria estimació i respecte al
soldat per a que el soldat podis respectar-te.

- I know it too!

- l'heure de l'essai. ~~###~~ / me l'heure de l'essai.

Quand arrivai - d'après l'homme et d'après que a
l'histoire ~~was was was~~ semblait que nous les cap français
venir - et leur passer et leur départ i, nous aller
la venir par a nous humilier - la si es autres acollant
la comédie, mais leur un grand effort, mais nous exhorter
la, signifier:

- Escollere la el que us veig a dir, [Llibres. Ahir us
brenqueresen una llibertat que us us habíem de prendre.]
Quan me'n vull anar a dormir amb una dona us
tinc necessitat d'altres. ~~Hi ha un marit que me'n
ha de dir coses anys enquest paper us us està pensant~~
i per tan us estic disposat a tolerar-lo. ~~Hi~~ veia
una altra mena d'home, un home de més seny,
i em dol haver-me errat. ~~Hi~~ l'estupida patada
d'ahir us vull que es repeteixi.

I perquè et veies vell i confús i humilietat pel
repte, i perquè no et plau haver de reptar i, mal-
grat la gestada, ja et feia testimoni, l'acomunador.

tot ho havia fet a fi de bé, amb bona intenció i sense saber que els bones intencions com aquella infern n' està impedida! " segueix amor - és'n a seguir ~~més el~~ ~~seu~~ ~~cor~~ ~~insepable~~ ~~marcel~~

coment en el seu inseparable Marcel.

Car Lloberes, que, un tan amosadament com el Guimerà guiterista, ⁽¹⁾ era, com aquell, un xic bandoler, s'havia fet el que molt anys enrera havia fet el

¿ Res no es podia fer esperar que jo t'acceptés. Sem
creia que em conecien millor, però veig que ens hem
errat i jo creient t'un de t'altre al qui no
som.

P. Sí, no

Li)

(1) ~~De~~ Luis Capdevila: L'obra dels primers seminaris. "L'Enfant d'Avui"

1968

el envellit, però més jove que Lluís,

d'embornada,

en fer-se voluntari i enstar-se a les unitats

motacions més que ~~no~~ ~~per~~ ~~apoda~~ ~~motacions~~ ~~que~~

servir ~~les~~ ~~motacions~~ ~~assistent~~

la bona dona

grau

~~Què són les forces armades? (i qui es reverteix
dins la República? Manuel Aguirre? (seu company? la veritat és bona
l'opinió es relata fins als altres: el general Franco, el general Morán, el general Cabanellas, el
general Sanjurjo i tota una colla d'afiliats a general. Can els soldats~~

Mamuel acabà, com Lloberes, en una perpetua embria-
fura que es feia llorar feroçment ^{at'un i - l'altre} i també a d'altres,
les excel·lències del vi d'Aragó.

Mamuel i Lloberes, com don Quixot i Sancho, sempre ana-
ven junts. Se temperament i psicologia tan dispers, però els
la llei de les afinitats at-lectives no regia i no podien
passar-se l'un de l'altre. ~~El l'un i l'altre i el l'un i l'altre~~

Quan ~~se~~ Lloberes s'enamora - encara sempre molt
ben claxinat, v'afaitava diàrament, es posava abundant-
ment una aigua de Colonia que empujaven - Ma-
muel, desolat, vingué a ~~se~~ trobar-lo.

- Lloberes es vol casar - et dius - i tinc por que serà molt
malaureat i et veig que la dona li farà patir ba-
nyes li haurà un drama. i hi haurà un drama, sempre.
El tranquil·litjador:

- Et crec prou ximple per això i molt més. Però no es
amiraria, que no hi haurà drama car amb els homes com
Lloberes ho pots habet - hi comedia. ho es casaria perquè
no trobarà cap dona prou ximple per a casar-se amb
un home pobre i vell.

- Jo la té! Jo es promès! - es plangia el pobre
Mamuel.

- ho tinguin pr. ~~agradat~~ La promesa ~~de~~ deu coler ~~passar~~
~~passar~~ l'estona present-li el pet. La vi-
da als pobres, amic Mamuel, es molt entopida amb
~~amb~~ la guerra. a hores d'ara Lloberes deu ve-
re la vida d'alcanyie.

Dies després, l'entufolari enamorat ja no es perfo-

7. Capdecima!

~~El~~ ~~meu~~ ~~de~~ ~~sempre~~ ~~front~~ ~~et~~ ~~hiem~~ ~~pense~~ ~~en~~ ~~un~~ ~~fruct~~ ~~i~~ ~~un~~
~~tant~~ ~~tant~~ ~~engarripats~~ ~~per~~ ~~la~~ ~~caricatura~~ ~~que~~ ~~no~~ ~~hi~~ ~~hi~~
~~ni~~ ~~menys~~ ~~-~~ ~~en~~ ~~corrents~~.

i caigui en la fat-lura de casar-se

maior, já no v'afectação. ho parlar paithe and
singie i v'embriagao and mis perennia pue mai, C.
manuel tona e tuba-te.

- Pobre Lloberes! - començaven
- Qui t'hi parlo?
- Que aquella dona t'ha enganyat.
- Abans de casar-te?
- Ho vull dir això - s'embarbussava Manuel - Vull dir que vots tenia raó: t'hi premia el pel i us ~~no~~ ~~no~~ s'hi vol casar.
- Tots que ha fet tantament.
- Chamar, desesperat, Manuel:
- ~~Reb~~ i ell diu que es vol suicidar.
- Ho tingues pr. ~~ho~~ Els que es volen suicidar us ho diuen. Però si es cert que ell ho vol fer, que us s'anti-
ni: t'enviaré a la linia de foc i allà et suicidaran.
I aquella parella extraordinària, ~~que~~ Lloberes era, ~~que~~
~~era~~ a primera vista, el més simpàtic. Això passa general-
ment amb tots es d' ~~tip~~ aspecte banal. ^(Lloberes) Ho es que ^(Lloberes) ho es-
tent. Ho era mi dolent mi bô: ~~ella~~ era una home suïd,
deshabitada.

Manuel su campu era un bon home, tot un bon home.

En passant tu a aborissas deixares de veure'j.
a llibertat et retornaries a l'exili i - ja en parlarem
despres, quan arriui l'hora trista de l'exili - ja poderes
ajudar - lo a sortir del camp de concentració. Morí a
l'ebre per despres de la lliberació de França. ~~que de~~
~~tan mala com heu vivit als camps,~~

364 59 382

Uns anys després d'attempts que Manuel havia
mort a La Bisbal de la part guerra ~~bruta i històrica~~

a l'escenari ~~de l'~~ ^{de l'} al·lucinat, en temps de guerra - era el
record, en el novel·lista i l'autor dramàtic que hi ha en
tu, fa d'al·lucinat un escenari - seta un altre perso-
natge, un altre fantasma del teu món de fantasmes:
Carles Zanni.

Carles Zanni, com les habies pensat de Velilla, de Lloberes,
de ~~Manuel~~ Manuel, - tenia, però, més personalitat que Ve-
lilla, Lloberes i Manuel - et feia pensar: i què hi ha via-
fut a fer, ja veus, Zanni a la guerra?

A Carles Zanni et conixies de molt anys: de ~~parla~~ la
redacció d'"El Poble Català", diari on redactaves uns
"elers" que, si més no, et servien per a portar l'opinió
d'escriptor, a les al·lucinat de la teua època ~~romànica~~
romànica i desclabellada, que fou com una mena
de parraquí literari. Zanni, com tu, era redactor
~~de~~ ~~Manuel~~. Zanni, com tu, volia ser periodista i no en-
tendre. Tu tampoc, però en tu això no tenia impor-
tancia car sempre has fet un periodisme ~~no~~ que no
diciem qualificar "de passada" i tenies altres aspira-
cions, altres ambicions.

~~Manuel~~ ~~de~~ ~~Manuel~~ ~~Manuel~~ Records que hi havia un
altre redactor, Ernest Bach, que era tan poc periodista com
ornatges però que estava convenent que n'era molt més. ~~de~~ ~~Manuel~~
~~de~~ ~~Manuel~~ D'Ernest Bach no en saps res de mal. Ni de bé ^{tampoc} ~~de~~
~~de~~ ~~Manuel~~ a tu, et fa molta gràcia. Home d'infirma-
l'atenció, li agradava donar-se importància. Fumava
puros de quinze i ~~de~~ ~~Manuel~~ ~~Manuel~~ ~~Manuel~~ Tenia una

7. d' "El Poble Català", diari pobre que, per pobre, paper
malament es venia. (amb el periòdic, fora de les col·la-
boracions / els periòdics de Madrid i a alguns de l'extran-
ger, hi has tingut poca NT)

1. e "La Vanguardia"

365 60 ~~200~~

"querida"; francament i proper com les vapors que pintava
Rose Bonheur, en un bordell del carrer de'n Roca. Tenia una
"querida" al bordell, a tu et semblava la cosa més artísti-
ca i pintoresca d'aquest món. La "querida" de Roca,
durant el dia i part de la nit podia "sempar-se" amb tot
el que volguessin - com més millor - però d'en-
ta llavors: les "dormides" eren per a un temps periodis-
ta molt important, amic del baró, del capità general
i del governador. Voler ser periodista per a fer un bon
a la "querida" de Roca les ~~voluntats~~ ~~voluntats~~ companyes de
bordell li deien "la governadora". Ella les deixava dir
i veia com el que era: com una vola.

Back, cada matinalada, ^{en cixa de la redacció i,} ~~amb~~ puntualitat de rellotge, anava a una lletoria del carrer Nou, prenia un cafè amb llet, un palet amb mantega. Després se'n anava a dormir amb la frantera al carrer de'n Roca. Excepte el 14 de juliol i l'11 de novembre, que la frantera, que era molt patriota, volia dormir sola.

Ernest Bach, a més de periodista, era funcionari municipal. Es digueren que morí boig, no tingué ni de veure's d'haver estat periodista o d'haver estat funcionari municipal.

~~me~~ ~~me~~ a Carles Zanni, després ~~de~~ d'haver-lo con-
fessat a "El Poble Català", et retrobaràs al Bar del cen-
tro i quan al Bar del Centre, seguint la moda, voldrà
disfressar-se de cabaret. (X) havia agafat la fal·lera
de la disbaixa - una ~~negativa~~, una ~~negativa~~ disbaixa

I i pagar cada dia vint-i cinc penyes per dormir
amb ell,

El diari, un diari digne, intel·ligent, es semblava ~~una~~
~~una~~ aspiració mexicestora de Mxanga. Voler ser pe-
riodista per o ser amic del batlle, del capità gene-
ral i del governador es semblava una beneiteria.

Q a Carles Lami, una que mai hagi pogut expli-
car-t'ho, car ~~era~~ era l'home més impermeable de
als estralls del que hom nomena "vida alegre", li

I pobreta

que mai no onava més enllà de les criatilles o
tanta petites diàries: un sandvitx de filet, una crosta
i, quan hi havia extraordinari, una ampolla de "Fino
Jaditano" a Villa Rosa. Aquells anys 19 i 20 ~~no~~ foren
molt ~~es~~ ~~que~~ ~~no~~ dependents de començar i petits funcio-
naris ^{que} ~~que~~ a imitar els fabricants que s'havien enriquit
amb la guerra i frequentaven l'"Eutric" i el "Paralel"; es
sentiren temptats per la vida nocturna i disbauxada
- tango, cafè amb llet, alguna ampolla de ~~una~~ manja-
nillo, ~~després~~ ~~sempre~~ a càl forat de la ~~nocturna~~ cambra o
a Càl Falaga de la ^{Barceloneta} ~~Barceloneta~~ ex i es dedicaren,
amb una bona fè i un entusiasme delirant, a fre-
quentar el "foyer" de les barraques del Paral·lel i el
terrani del Bar del Centre. Zanni era un d'ells. Zan-
ni també volia ser "corrido". i tampoc no en sabia.

Quatre mois après l'expres, quand la fièvre des tabacs a-
na de bruxa - perché et dîner esclatèrent : perché et
"corridos" habían porat muy - et d'ignorer que Zanni l'ouven-
dita una libreria que s'halia ouvert a la Plaza Real
i tampe tabé ses libretes, car et benemérito estableiment
visqué mult pœ temps.

J'et retrobaves, despres de perdut durant tant anys, l'altre - de sanitat - al Front. Sabria he l'altre? ~~Per~~ ho sap si ho fou hi o dolent. Sap una cosa millor: que fou bona persona. Bon company, sincer, recte, obregat, sempre ajudant als altres: sempre bonicent, sempre encoratjant als

que defallien. I Jose Mares, el pont, - escenari en el qual mai no hauries pogut suposar a Zanni - quan el conegueres veritablement, quan veritablement t'hi sentires amic. Això no te res d'extraany. L'home es sempre i pareix sempre ~~sempre~~ secret - sense ell saber-ho, es així - i tot una determinada circumstancia, un inesperat moment el desobriexen. i Com es possible que aquest britol hagi tingut un gest tan bell? i Com es possible que un home tan asseuyat hagi fet semblant follia?

Abans Zanni tot era un simple conegut en el camp de coneguts, un indiferent en el camp d'indiferents que veies cada dia - o cada nit - del qual no sabies res ni t'interessava saber-ho i amb el qual tot tenies el tracte circumstancial que imposava l'ofici: (i fa temps que t'origina? La linstip t'espera... i Com ha anat l'estrena d'aquesta nit?... Hem de cercar un xicot que sapiga "inflar" bé es telegrams. El que tenim no en sap... Ho et "fi quis" aquesta amb el Teatre A. o el Music Hall ^B, que en retirarien l'annunci...")

Habien passat es anys, Zanni era més vell que quan el conegueres a l'impremta del carrer de Guàrdia. Ho obstant, el seu físic era el mateix de quan el conegueres. I allí no era cap misteri. Simplement: no havia enbellit perquè ja de jove semblava vell.

Baix, magristí, molt miny, amb el cap que per l'esquifidera del cos semblava més petit del que era, els cabells cartanys i que sempre semblava que començaven

368 63 ~~258~~

a esclafar i mai no sabaven d'anar-se'n, sh'ully
petit, blanc i flogrimon, sh'was petit com es ully, - la més
petita rabió de nas, q'ua el ped envermella - la ven triple i
aflantada, vestit d'una manera ortoplosia i pintoresca,
com tot es soldats d'aquells primers temps de la guerra
que tu trobaves, segurament perquè no hi entenes, que feia
mucha temps que ~~no hi havia~~ mai no sabaven
de ser "primers temps": calça curta, bandes, jersei, "ca-
les Zanni, amb una bona voluntat admirable i a l'hora ~~no~~
que fos anar on calia i feia el que calia. Li hi mancava
o una necessitat de mouer-li.

I sempre li restava una estona per a ~~passar~~ passar
a trobar-te a la Comissaria i parlar amb tu: de llibres
i d'escriptors, de periodics i de periodistes, de comics i
d'escenaris d'aquella Barcelona magnífica dels croquis
anys de joventut que, "tan magnífica com aquella no la
verem mai més." (El record de "La Buena Bomba" de Lito
Is? i del "ataque" d'Andrie Turcy? i de l'Esclau de "La
mataguerita"? ~~i del "L'últim dels indians" i del "El~~
"L'últim"? i del "Solace"? ~~tot el que quedava de la vida i de la~~
ori i de la "fala Imperio" de ~~la~~ la Trinitat València? Tu
t'hi passaves la vida i tot el iniciaven... però tot t'heu
refugiem)

Hi havia en la ven de Zanni, malgrat la bones-
misa riadeta que t'acompanyava, un tremolor d'emo-
ció, filla de la nostàlgia. Era, malgrat el tema banal
de l'alellia, l'evolució tonta de la joia dels dies que fo-
ren i ja no tornarien a ser, ~~etc. etc. etc.~~

370 65

lactors es planyen de ser mal pagats. Henri, però, ~~era~~ era una original, una excepció de la regla. A més a més l'any d'abans, pagant-la miserablement, l'havia malament pagada i no sabia avenir-se a ser un xic més ben pagada. És clar: des que la pagaven ella no en deia el o-mnis, tal l'època les aniria: en deia "los chilos". La Henri i tu eren es units que a abans, tenien "chilos".

És com que amb tant no hi havia hagut manera d'entendre's, (Carles Fanni, tan estrofolari i tan bo com la Henri, s'arigi, amb el beneplàcit de tots i per a que les coses anessin amb un cert ordre, en intentant, o sigui en una mena de ministre d'Hivern de la petita República. La Henri, per a equilibrar a la seva manera, la paga que li donaven, despenia el que li semblaven guanyos excessius, en algun pollastre, algun conill. Llavors, en pagar-li el mes, es "chilos" augmentaven es embolaments. I la Henri protestava amb uns crits que s'oïen de tot abans.

Recordes que un dia algú del poble es preguntà:
- Qui li passa a la Henri, que fa tant crit? i que la tracten malament?
- No: la tracten molt bé i l'estimen molt, però ella no hi està acostumada.

(Carles Fanni fou l'ànima d'aquella petita República i des que l'integraven se'n feu una mena de família. I es desviava per ella.

mai no l'havies vist tan joia com aquell temps ~~per la guerra~~ de guerra, quan la joia començava a morir ~~a~~ a mans de la por i de l'odi.

En separar-te d'ell - el mal vent de la guerra es

~~H H Invenire a lex; non el "qualquiere tempo" ~~XXXXXX/XX/XX~~
 H H Inve Invenire, el record del "tempo" utile nella ~~XXXXXX/XX/XX~~
 H H ~~XXXXXX/XX/XX~~~~

~~Barcelona~~ Barcelona que el pobre Carlos Enrí, ~~que~~ ~~estava~~
~~estava~~ ~~estava~~ moria ~~en~~ ~~en~~ en un camp de concentració ~~en~~
~~del~~, ~~no~~ ~~estava~~ ~~estava~~ ~~estava~~ moria ~~en~~.

Els militars de la columna Maria - Companys
 els vicia enlascats. a allargat per les hores
 i al castell, en resum, no hi haucien sabut. Els
 de la columna Maria - Companys
 a casa dels veïns del poble o he, en petits grups.
 es veia que havia abandonat, per no, i

[illegible]

① - Timidava i po suporugniement de l'home matiac-
tat per la vida;

↓ Tòpic que hom crea vende en es ulls negres més que en es
d'altre color,

(herbolari, mestre de munges)

C. i Records et Ramon de les fruiteries, carboner) i l'ala-
da de ungles, herbos i pells salvatges? i Records ~~del~~ ~~del~~
l'Edmond ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ del lloc de Fontainebleau
que en temps de l'ocupació alemanya, quan es XXIV
seix francès s'habien d'accontentar amb rutabaga ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~
~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ ~~del~~
~~del~~ ~~del~~ ~~del~~ i topinambours ell, i els seus amics podien
menjar faina molt bona?

parlaren de corti.

a la mare, que d'après nomenaça "la Lanta, es
la veïeres en aquell decorat de terra endins. A la Lanta
la veuïes, molt anys després, ~~en un altre decorat~~ quan
ja d'après tot vivia en el record, en un altre decorat: a la
vora del mar. Mar de l'exili, que per tant ha estat
naupapi i el fill, puntal de la mare - i la mare, la
Lanta, puntal del fill - en feia esperança.

37.4 69 1978

qual, com la de Brusau, també te la dona la guerra. ~~per~~ a Ribera, per unes hores, a Perpinyà i, després a Andorra; a Brusau, per molts dies, a Montauban i a Camet Plage.

Martin Lopez segarra en tenia el grau de capità i era un capità dels que no criden, des que, sense crida - les lars pel seu solitari - es fan obir, i respectar i estimar.

Declaro de fer un pleonasme car no hi ha veritable amistat si no es acompanyada del respecte.

A Martin l'et veies poques vegades a l'any. Per a veure'l calia anar a les primeres línies, com potser amb el comandant Joverion. Físicament era alt, ben plantat, més aviat prim, d'amples espatlles, de pit ample per a les medalles - no en tenia cap o si en tenia alguna la guardava al calaix de la tauleta de nit - i per a les bales, que, intrínsecament, no el tocaven mai. El cap, per la l'amploria del trax i les espatlles, semblava petit, i talment com si s'haguessin errat i li haguessin posat un cap que no li corresponia. El rostre, molt triangular i d'una pàlida morena, premia a vegades, com passa en es castellans carpes veterans, una lleu i fugissera expressió d'asiàtic. Cabell molt negre damunt d'un front més aviat petit que gran, però intel·ligent. Olls negres, d'ample mirador dolç i serena.

A Martin Lopez segarra les dones el deien Tebeu

L Lopez Segarra

II talment com l'exigeixen es l'acord de l'estatutari
antiga,

interessant. Tu, per altres motius que es de les dones, també hi trobes. Influenciat per la literatura, per gup o la deformació professional de la teua condició d'escriptor, et semblava que Lopey ~~havia~~ Segarra havia fet un gran paper al Paris des inicis del Romanticisme, fill de la Revolució. ~~Parlaves~~ Parlaves amb ell - de dones, de política, de la guerra - bebies amb ell un pot de vi ~~o de~~ o de cervesa, una tassa de cafè, una copa de conyac - i, no obstant l'home real, l'oficial de les Columnes Maria Company, se'l transfigurava en un personatge de novel·la: un dandy, un beau ténébreux de Barbey d'Aurevilly, conspirador i enamorat, o un demi-vole de ~~Barbey~~ Barbier, supradotat de les glòries de l'Imperi en els temps calamitosos de la Restauració. I no es pot que en ell hi hagués res III ~~En aquesta~~ ^{metamòrfosi} ~~metamòrfosi~~ inexorable ell no hi tenia art ni part - tot era falsedat, ~~totalment injustificades~~, una passa sempre amb les falsedats - totament injustificades, una passa sempre amb les falsedats - cal no recordar que mai et parlés de literatura.

Generalment, les dones, més positivistes, més ~~lògiques~~ i que sempre toquen més de peus a terra que nosaltres, quan diuen d'un home que es interessant es refereixen al físic ~~i s'enganyen~~ i s'enganyen en poques vegades. Recordo el conte de "la vida principal" en Son quipote. Quan ho diem nosaltres ens referim al món moral i espiritual i molt sovint ens enganyem de mi a mi. Amb les dones t'experimentes més còctas -

que una altra,
C. L'interès (- es en una de les poques coses que m'interessa -

de l'interès tipic "home fatal" del Romanticisme, ~~que~~
~~cançons~~ ~~que~~ ~~en~~ ~~"L'interès~~ ~~de~~ ~~les~~ ~~poques~~ ~~coses~~ ~~que~~ ~~m'~~ ~~interessa~~ ~~que~~ ~~es~~ ~~en~~ ~~el~~ ~~tema~~ ~~un~~
~~cançons~~ ~~que~~ ~~en~~ ~~"L'interès~~ ~~de~~ ~~les~~ ~~poques~~ ~~coses~~ ~~que~~ ~~m'~~ ~~interessa~~ ~~que~~ ~~es~~ ~~en~~ ~~el~~ ~~tema~~ ~~un~~
~~cançons~~ ~~que~~ ~~en~~ ~~"L'interès~~ ~~de~~ ~~les~~ ~~poques~~ ~~coses~~ ~~que~~ ~~m'~~ ~~interessa~~ ~~que~~ ~~es~~ ~~en~~ ~~el~~ ~~tema~~ ~~un~~

376 71 226

tròpic: les volens complicar - per a dispendre un
xic et vulgar apetit fixat - i oblidem Martinencament que
no admitem, perquè tenen més sent, aquest mena de com-
plicacions. Recordo que es un home, el fill d'Alexandre Su-
mas, qui complica la pobre Marie Duplessis fent-ne la sa-
ma de la Camelià.

Martin Lopez Legarra seriós, correcte, però no fred i
torrat, ~~un~~ ^{for} home que per a ser amic verdader no necessita-
va fer escarafall de individualitat. I un bon militar i un
bon ~~militar~~ ^{nàutic} (que, sense crits ni escarafall, sabia ~~per~~ ^{per} el
seu deure. A més, per respecte i obediència al deure, in-
exoritat a Mèjic.

Quan les Columnes Maria - Compagny arribaren
a la Trinitat Sicília i es militaren ^{passaren a ser} ~~voluntaris~~ ^{voluntaris} i
Joaquín Pérez Salas deixà el pont d'aragó i passà a Nollé-
lona amb el colonel d'Estat Major Cordón, el substituí
Pedro Sanchez Plaza, que arribà acompanyat d'un ti-
nent colonel, també d'Estat Major, nomenat Fernan-
dez Otigora.

Pedro Sanchez Plaza vivia amb una bona relomanació.
el juliol del ³⁶ ~~37~~, ~~Març~~ ~~1847~~ a Madrid, fou un dels
que assaltaren el quarter de la Guarnició i foren pres-
oners al general Fanjul. Fernandez Otigora no duia rel-
omanació. Ja li farien els soldats, i no massa bona.
Sanchez Plaza era ~~un~~ ^{un} home ni alt ni baix però

mes aïats baix. ho ho vengué com un defecte, car tu també
 n'ets. Altament per això baix et sembla que no té una
 gran importància. El que et tenia entenedor comptat en
 l'home no es l'afectada física ~~ni l'afectada~~, el general
 de família ~~fora un gran home i tant al contrari - fins~~
~~l'afectada i tant al contrari i moral. hi destorven ni soga~~
~~fora, físicament, de molta afectada. hi en fora Roberpiere~~
~~ni i tant fort.~~ Pedro Sanchez Plaza era, al contrari de
 la majoria dels matrials, home poc comunicatiu, més
 amic de deixar parlar als altres ~~que~~ que de parlar ell.
 ho era, però, vengué ni esquerp. Se'l veia, malgrat que fins
 tot et possible per no deixar-ho veure, l'ocultava, amari-
 nat. a tanta ~~ni~~ ~~ni~~ ~~ni~~, - amb Fernandez Ortigosa,
 Monchis, Garcia, Carlos i tu - mai no prenia part en la
 conversa general i ~~ni~~ semblava absent de tot el
 que parlaven coselles i semblava desplaure-li que es
~~ni~~ adrecessin directament a ell i semblava doler-li
 haver de contestar. Això, a part d'ensí ~~ni~~ ~~ni~~
~~ni~~ obstinat, et un coster impavida, inexpresiu,
~~ni~~ es atorga en llur terminologia d'ensí: un coster
 "blanc" - te l'hauria fet anticipació si no haguessis
 pensat: "a aquest home li passa alguna cosa"; i
 d'ensí, després, has pensat: "a aquest home, ~~ni~~ ~~ni~~
~~ni~~ ~~ni~~ ~~ni~~ que semblava un de tant i no ho era,
 que era un home i un militar amb sentit de la res-
 ponsabilitat, li passava una cosa a propòsit: la guerra, et

22
d ~~messi~~ ^{nessa} ~~lessi~~, ^{nessa} ~~lessi~~ politica.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ART AND
ARCHAEOLOGY
OF THE
CITY OF
BOSTON

~~La~~ a Orlanyie, sempre per l'ess de la 3a Siciis, haber tingut la bona intenció de suprimir-te, d'enviar-te a l'altre món a tu, precisament a tu que eres el més inofensiu dels ocupants?

L'endemà preguntava a Lloberes:

- Qui es que em vol matar?
- Els de la F.A.I. - diquis, molt feliç, Lloberes.
- Perquè?
- Oh, vas! Perquè tu així.
- Doncs no tingues por i no es cassin més regiments-me. Els de la F.A.I. no em matarien car saben que més d'una vegada es he defensat i adoncs m'han ~~matat~~ presonat per defensar-los.
- Els d'aquí potser no ho saben.
- És molt possible, car mai no ~~m'he~~ ~~parlat~~ he tingut la pensada d'explicar-los-hi, però no hi he anat que pugui fer-los suposar que en mi teneu un enemic. La baixa política, ~~però~~ la política electorera i de partit, mai no m'ha ^{semblat} massa intel·ligent ni massa digna. Hi entri no m'ha semblat inexpressable ^{republicana} et que no milita al meu partit. ~~Ja veieu quant en la república~~
~~no hi ha res que no s'expressi amb la república~~
~~hi ha res que no s'expressi amb la república~~ en la meua República no em sembla deshonrant conèixer-hi amb gilones i jacobins, malgrat simpatitzar més amb el jacobinisme. Hi entien?
- Ho paire.
- ^{Vull dir} Que he una meua de república amb de socialistes,

anarquistes i comunistes. Se manera que, aprofitant ³⁸⁰ ~~77~~ ³⁸⁵ ~~78~~
molt el ~~seu~~ ^{seu} ~~fe~~ ^{fe} ~~es~~ ^{es} ~~de~~ ^{de} ~~la~~ ^{la} ~~que~~ ^{que} ~~no~~ ^{no} ~~est~~ ^{est} ~~que~~ ^{que} ~~es~~ ^{es} ~~la~~ ^{la} ~~can~~ ^{can} ~~cion~~ ^{cion}
~~anant~~ ^{anant} ~~amunt~~ ^{amunt} i ~~avall~~ ^{avall} ~~era~~ ^{era} ~~men~~ ^{men}.

- kili gae hu mato pent!

sets mens vigilantes

381 80 ~~377~~
vitar que parlés ell, que ho hauria fet amb
molta violència, parlaves tu.

- Huir a cotx, Ortigosa: si Frances fuesse el hombre
recto y bueno que usted ^{estaba} ~~estaba~~ ~~estaba~~, no ~~habría~~ ~~habría~~
habría desencadenado una guerra civil.

Lanchy Plaza, moment, li advertí:

- En la mesa de unos oficiales ~~rep~~ republicanos no
me parece oportuno el elogio de un general enemigo
de la República.

Fernandey Ortigosa procuraba, no excusar-se, car ai-
xò segurament li semblava ^{humiliant}, fins explicar el com i el
perquè de l'elogi. L'explicació, però, era tan pobre i confu-
sa, que ~~era~~ cap de conèixer es donà per convenent.

En havent dinat, diu a Monchi:

- Aquest home es un ~~de~~ ximple.

Monchi, matlamentat, ~~seu~~ seu:

- O, qui sap! potser es quelcom pitjor.
- Val més no creure-ho - diu tu.
- Val més no fiar-se'n - diu Monchi.

Farey dir a Brusola, el cap del Correu de campa-
nya i de la censura, que el volia veure per a un
afar del servei.

~~Però~~ ho es feu esperar fent.

Li preguntares:

- il·legir les cartes del tinent coronel Fernandey orti-
gora!
- Les d'ell i les de tot hom, ~~amb~~ ~~amb~~ ~~amb~~ oficials

7. Fernandez Ortigosa comprangué que ~~està~~ i' havia extra-
limitat i no sabé qué respondre. Es limità a enicar-te
amb ure que no podia reprimir. L'observació que alaba-
ves de fer-li leguament et molestava més perquè qui la feia
era un inferior jeràrquic seu. I et molestava veure que si
l'observació havia estat dita amb tanta acrimonia i'ex-
pressió del teu rostre, en l'auri, era tan severa com la de
Monchis. La paraula es facil disprestar-la i ho aconse-
guim pel tò que hi donem. Disprestar l'expressió del
rostre, mirall de l'ànima, ja no es tan facil.

Atthament, per molt tinent coronel que fos, no t'
hauria dolgut gens, aquells moments, barallar-te,
- tu, de mena i tan tranquil! - amb Fernandez
Ortigosa.

i totals.

382

81 21

- Fa bé.

- Les de vortí també les Heyeix.

- Per això les dones obertes. i Fernandey Ortigosa escriu moltes cartes?

- Una cada dia.

- a qui?

- a la seva muller.

- ~~Per~~ Sen tenit moltes coses per dir-li.

- És dia gairebé sempre el mateix.

- Senen ses cartes molt breus.

- Ho, senyor: tan molt breues.

- ~~Per~~ Caram, si que està enamorat! ¿on la té la muller?

- a ~~la~~ La Línea.

~~Per~~ Recordar les paraules imprudentes de Fernandey Ortigosa. Recordar el "Val més no fiar-li'n" de Hernalis, que volgués escriure pensant: si està tan enamorat de la muller, és lògic que hagi volgut allunyar-la del parrill.

L'aprobació, però, no és convenient; no és tranquil·lit-
zant. Després sabràs, ~~per~~ per l'informació confidencial ~~del~~
~~del~~ Murolo, que veia la teua presumpció, preguntant:

- ¿que passa alguna cosa?

- Per ara, em sembla que no. ~~Per~~ ~~del~~ i vortí
ven tota la correspondència del front?

- Tota.

- Molt bé, però... Però deixi'm veure, abans de curar-
les, les cartes de Fernandey Ortigosa. Parti-me-les vortí
mateix. ¿per si les ficia curar a Barcelona, posis en
comunicació amb ~~del~~ d'oficina de Barcelona i que les hi

P. chi fa us fa li

of merit admirable! the slave ~~active~~ ~~under~~ ~~management~~

que farà obrir, ~~no~~ que si té les cartes anaven adreçades a la línia la destinataria revalida a fibrat-
tar des de puè després de començada la guerra.

- Ho volut dir res perquè no hi res, però ja es ~~ha~~ un xic es-
trany que, per a dir "temple et matèix" esrigui diaria-
ment unes cartes tan llargues.

- Li aquest fet es produïa fora quelling més que arreu. ~~No~~
~~no hi ha mai no hi ha vist res que el fes sospitar?~~

- ~~XXXXXXXXXX~~ Tu t'interesses a l'etat major no te des
~~XXXXXXXXXX~~ a aquesta mena de distraccions.
Qui ha fet votli?

- f all?

- i d'hermenúria. Rà: ensenyà'm les cartes del ti-
nent coronel i pot's en comunicació amb Barcelona.

- Amb molta discreció, amb una discreció total, ^{100%} - hi figure-
res - feli in vigilar et timent colunt, ~~colunt~~ quan es hora d'
abonar l'omnipot amb complacencia:

- Perché? Que sap alguna cosa?

C. d'Alençon. Full label on it: la font que he-
guenta.

(- car, per discreció i per correcció no podies ^{compartir} fer tantes pun-
tes tan vagues, tan inconsistentes ~~en tant~~ com aquelles a
Lanchy Plaja, ~~a Lanchy Plaja, a Lanchy Plaja~~. Hi Brusola en alguns
tambien i el perquè volies llegir la correspondència del Tinent
Colonel i vigilar les seves anades i vingudes i les del
seu nomenat. (no hi hegué necessitat de fer vigilar les
des seus amics, ~~perquè~~ car Fernand i Atiposa no tenia
amics)

x - i això no vol dir que no hi sospites -

~~sement~~ L'home de més insensació, de més pla-
cida aparença pot resultar un espia. L'home ^{menys} ~~més~~
misteriós pot ~~resultar~~, ~~per insensibilitat~~ semblar sospecte. Sem-
blar, però, no ben poca cosa. (al poder acreditar la
carta del semblar i descobrir, cara d'ella, la sub-
pabilitat. O la no subpabilitat.

que no t'obaves. L'artil epistolari del març i de la
 la muller no tenia res de subtil-li. Tot era clar, vulgar,
~~xxx~~ de cada dia. Si en aquella correspondència hi ha-
 via clare, era molt difícil de ~~xxxxx~~ descriure. I, no obstant,
 malgrat la manca de proves, la suspita, massa arrelada,
 persistia. La frase més vulgar, més quotidiana podia estar ~~xxx~~
~~xxxxxxxx~~ tergiversada, tenir un cert sentit que tot aquell
 a qui es adreçada pot percebre. Fernandez Oligosa ~~xxxx~~ es-
 criu monstrosament: "La salut es buena"... ~~xx~~ i la salut
 de qui? ^{De qui?} (quina mena de salut? i qui sentia el mal tan
 mal de salut?... "No hages cap de la que m'entran les
~~xxx~~ periódicos: concérense los buenos"... i de quins periódics
 no calia fer cabal? Quins eren es buenos?... "No pases
unidades por mí". i Perquè n'havia de passar si es ti-
 nenty cobrats ~~xxxxxx~~ d'Estat Major dirigeixen les opera-
 cions des del P. C. i no manipulant la metròdada a
 la linia de fe? "~~xx xxxxxx xxxxx~~ Tenemus una fe
 absoluta en la victoria". La victoria de qui?

Tot allò, dit per ~~xxxxxx~~ Perey Solat, Manelís, Garcia,
 Lopez Separra, no hauria estat sospitós. Dit per Fernandez
 Oligosa potser tampoc no ho era, però ho semblava. En un
~~xxx~~ militar que es ~~xx~~ canton les exultacions del gene-
 ral Franco tot semblaria sospitós.

Pensaves, però: si Fernandez Oligosa téis fora més prudent,
 i no es comprometria d'una manera idiota ~~xxxxxx~~ llocat el
 general Franco a uns oficis oficials a la República.

ho en podies treure l'entrellat, no podies obrir-te ~~xxx~~
 pas en ~~xx~~ el més subtil - i troie - de la suspita. Cap de les
 hipòtesis i les deduccions esdevenia certesa.

La més a més el qui fies ~~xx~~ es plavia i es t'obaves
~~xxxx~~ bon xic protest en aquell paper de Varelach

d - que los feys por propia iniciación, -

Holmes. Comprendies que calia fer-ho, però hauries preferit de molt bona gana que ho hagués fet un altre.

Si el tinent coronel Fernandez Ortigosa era lleial compren-
~~dia~~ la vigilància a la qual fou sotmès i no se'n ofen-
 dia. Si era traïdor, hi estava per força o per traïdoria
 als vostres temples, i si deus una explicació: que et dol
 no haver-ho pogut descobrir, no haver-ho pogut acusar.

L'episodi artigué a punt de tenir un desenllaç
 molt greu. Una ^{nit} no recordat quin any, tal vegada el
 bon fran Ribera, et digué que Lloberes i Manuel volien
 matar al general Patato.

Preguntares, estonyat:

- Qui es el general Patato?

- Et ~~era~~ tinent coronel Fernandez Ortigosa. ~~Et era~~
~~era~~ Lloberes fou qui li donà aquest nom i era
 tot es soldat el nombrer així. [anys després, el no-
 vel·lista alemany Hans Hellmut Kirst, ~~novel·lista de~~
~~gran fama i gran difusió~~, imitari a Lloberes
 - sense saber-ho - posant el mateix motiu a un perso-
 natge de la seva ~~gran novel·la~~ hul ach
~~Fünfzehn~~ Fünfzehn. El "general Patato" de Hans Hell-
 mut Kirst val més, però, que el ~~que~~ que Longueiras
 o alcampi quan ~~la guerra~~ ~~una~~
 ella s'imbilita sanguinària i desenclaven la guerra)

Lloberes era xerraire, com gairebé tots els apisonats
 al vi, però no era fàcil endra ni es vanava del que no
 podia fer. Lloberes, bona persona en el fons - en el sentit
 que vulgarment i ~~amb~~ amb un xic massa de llei-

~~L'~~ L' aventura més comica i destorçada, ~~per~~ ^{i sempre} per tenir un final catàstrofic hi ha ~~la~~ ^{l'alcohol} l'alcohol. L'alcohol, que les mides de les vegades
sol es potesc - i repugnant - pot caure ~~de~~ ^{facilment en l'òrbita del tripirotesc.} facilitant el
coig del vi es barreja amb el coig de la sang.

[illegible]

○ ~~Anders~~ ~~was~~ ~~and~~ ~~the~~ ~~was~~ ~~suppose~~ ~~that~~ ~~could~~ ~~in~~ ~~the~~ ~~house~~
on the other normal in the folk.

~~El~~ Monclús et deia:

- aquestes coses, que no serveixen per res, ~~sempre~~ el comprometen.

Tu estaves segur de que no serviria de gran cosa - Manuel, ~~menys~~ menys complicat que Lloberes, ni ho ~~preténia~~ preténia - però et ~~debia~~ devia retirar-los per l'humiliació que se'n xò fora per ell. ~~Però~~ pregunto, sabem ja el que et respondria:

- Se'n comprometen?

- Benen massa.

- Potser si. Lloberes, ^{però,} (et un tros de pa. / Manuel encara ho es més.

Monclús deia, rient:

- h'estic convenint, ~~però no hi tinc cap problema~~

~~no~~ Els trobo incòmodes amb vi.

de pa